Lietas arhīva Nr. CA-0083-19
ECLI:LV:LAAT:2019:0313.C26102517.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2019.gada 13.martā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Stivriņš
tiesneses L.Mežale un V.Sokolova,
ar tiesas sēdes sekretāri D.Mikažāni,
piedaloties zvērinātai advokātei T.Kūkojai

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2018.gada 15.oktobra spriedumu /pers. D/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1]/pers. D/ 2017.gada 6.februārī iesniedza tiesā prasību pret /pers. C/ un, pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, lūdza piedzīt no tēva savai uzturēšanai līdzekļus 114 EUR ik mēnesi, sākot no prasības iesniegšanas dienas, jo viņš materiālo atbalstu nesniedz. Prasības iesniegšanas brīdī prasītāja mācījās vidusskolas 12. klasē.

[2]Atbildētājs 2017.gada 22.februāra rakstveida paskaidrojumos prasību neatzina, norādīja, ka ir smags materiālais stāvoklis, nav ienākumu un darba, jo sakarā ar veselības problēmām viņš nevar strādāt. Kopējie ģimenes ienākumi mēnesī ir 310,44 EUR, dažreiz finansiālo palīdzību sniedz viņa tēvs, bet izdevumi ir 730 EUR.

[3]Prasītāja 2018.gada 1.martā iesniedza tiesā prasības pieteikuma grozījumus un lūdza piedzīt no atbildētāja savai uzturēšanai līdzekļus 500 EUR no grozījumu iesniegšanas dienas, un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 74,82 EUR (*par pilnvaru un tulkošanas pakalpojumiem*), norādot šādu pamatojumu.

Pamatojoties uz tiesas iegūtajiem pierādījumiem, atbildētāja ikmēneša ienākumi sasniedz līdz pat trīs tūkstošus euro vidēji mēnesī. Tātad ienākumi slēpti, lai izvairītos no saistībām.

Turklāt kopš 2017.gada septembra mēneša prasītāja studē /mācību iestādes atrašanās vieta/, un viņas studijas ir maksas, kas gadā sastāda 9 250 Lielbritānijas mārciņas jeb 10 464 EUR. Studējot, prasītāja īrē kopmītnes, par ko gadā maksā 3364,42 Lielbritānijas mārciņas jeb 3831,04 EUR.

Pirms došanās uz Lielbritāniju, prasītājai mācībām par 735,90 EUR tika iegādāts portatīvais dators. Dokumenti, kas apliecina atbilstošas zināšanas angļu valodā un sagatavošanas kursi, kā arī eksāmens izmaksāja kopā 360 EUR.

Sakarā ar veselības stāvokli prasītājai 2017.gadā tika veikta mutes dobuma zobu korekcija, kas kopsummā izmaksāja 3857 EUR.

Katru mēnesi prasītājas māte /pers. F/ pārskaita prasītājai uz bankas kontu naudas līdzekļus ēdiena, higiēnas preču iegādei un citām ikdienas vajadzībām. Kopā par 2017.gadu prasītāja saņēma 1470 EUR, un papildus tika apmaksātas arī aviobiļetes par 321,85 EUR.

Atbildētājam 2018.gada aprīļa mēnesī beigsies līzinga maksājumi par automašīnu, tātad papildus būs pieejami 319 EUR.

[4]Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos prasību neatzina pilnīgi šādu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar 2013.gada 17.aprīļa vienošanos sakarā ar laulības šķiršanu atbildētājs laulības laikā kopīgi iegādāto dzīvokļa īpašumu /adrese A/, ar visu dzīvokļa iekārtu un tajā esošo kustamo mantu nodeva /pers. F/ īpašumā, ar mērķi nodrošināt ar viņu kopā palikušajiem bērniem labiekārtotu dzīvesvietu. Saskaņā ar SIA „Latio nekustamie īpašumi" 2010.gada 7.septembra novērtējumu dzīvokļa tirgus vērtība bija 18 000 Ls jeb 25 610 EUR.

Pēc darba atrašanas ārzemēs atbildētājs regulāri maksāja uzturlīdzekļus bērniem, kā arī papildus sniedza materiālo atbalstu laika posmā no 2012.gada jūlija līdz 2016.gada decembrim, kopā vismaz par 3589,60 EUR. Tai skaitā, šajā laika posmā prasītājai sniegts papildus materiālais atbalsts par kopējo summu ne mazāk kā 2847,32 EUR.

Kopš 2015.gada 31.decembra atbildētājs pēc darba traumas veselības stāvokļa dēļ zaudēja darbu Norvēģijā, un arī tagad nevar strādāt, jo ārstējas. Rehabilitācijai nesasniedzot vēlamos rezultātus, var būt nepieciešama mugurkaula operācija. Līdz ar to pašreiz sakarā ar grūto finansiālo stāvokli atbildētājam nav iespējas papildus palīdzēt bērniem finansiāli. Joprojām tiek maksāti ikmēneša uzturlīdzekļi nepilngadīgā dēla /pers. H/ uzturam 129 EUR mēnesī.

Apgalvojums, ka atbildētāja ikmēneša ienākumi sasniedz 3000 EUR vidēji mēnesī, nav patiess. Atbildētāja vienīgais ienākums avots kopš 2018.gada 1.janvāra ir Norvēģu valsts sociālais bezdarbnieka pabalsts „NAV arbeidsavklaringspenger", kurš ir spēkā līdz 2018.gada 30.septembrim. Ikdienas ienākums ir 946 Norvēģu kronas dienā, ieskaitot nodokli, ikdienas pabalsts 99,67 EUR, ieskaitot nodokli. Uz rokām atbildētājs saņem 7663 kronas divu nedēļu laikā, kas mēnesī ir 15326 (7663 x 2) kronas jeb 1614,80 EUR. Norvēģu valsts sociālais darba nespējas pabalsts „NAV pensjon eller trygd NAV" ir 1832 kronas mēnesī jeb 193 EUR (DNB bankas izdrukas par 02.01.2018.-28.02.2018.). Kopā atbildētāja mēneša ienākumi ir 1807,80 EUR. Citu ienākumu avotu kā Norvēģijā, tā arī Latvijā atbildētājam pašreiz nav.

No 2015.gada 29.decembra atbildētājs atrodas laulībā ar /pers. K/, kas pašreiz nestrādā algotu darbu un ir mājsaimniece, kura rūpējas par

bērniem. Norvēģu NAV sociālais darbnespējas pabalsts ir vienīgais ģimenes ienākums.

Ģimenē /dzimšanas datums/piedzima dēls /pers. M/. Pastāvīgi ģimene dzīvo īrētā dzīvoklī /adrese B/, jo nav sava nekustamā īpašuma. Dzīvoklis tiek īrēts no /pers. N/, un saskaņā ar īres līgumu atbildētāja ģimenei jāmaksā tikai par komunāliem pakalpojumiem, kas vidēji ir 150 EUR mēnesī.

Ģimenes uzturēšanai Latvijā, tai skaitā nepilngadīgā /pers. M/ uzturam, maksājumiem par dzīvokli, atbildētājs katru mēnesi, atrodoties Norvēģijā, vidēji pārskaita ne mazāk kā 450 EUR, ieskaitot naudu /pers. K/ kontā.

Sakarā ar to, ka 2015.gadā atbildētājs guva darba traumu Norvēģijā un ārstniecības process, kā arī rehabilitācijas pasākumi un citi NAV dienesta pasākumi (norvēģu valsts valodas kursi) norisinās Norvēģijā, viņam pastāvīgi jāatrodas Norvēģijā, izņemot no NAV dienesta pasākumiem brīvo laiku, un laiku konsultācijām ar ģimenes ārstu Latvijā.

Tādēļ atbildētājs par vienas istabas īri Norvēģijā 2018.gada janvārī pēc viszemākās īres maksas maksā 5000 kronas mēnesī jeb 526,81 EUR. Klāt jāpieskaita komunālie maksājumi 1010 kronas mēnesī jeb 106,42 EUR; interneta un TV izdevumi 485 kronas mēnesī jeb 51 EUR; sabiedriskā transporta izdevumi (autobusa mēneša biļete) 600 kronas, proti 63 EUR; mobilā tīkla Bite pakalpojumi 42 EUR mēnesī; pārtikas produktu iegāde reizi nedēļā Norvēģijā 350 kronas jeb 148 EUR mēnesī (37x4); apģērba iegāde nepilngadīgajam /pers. M/ 452 kronas jeb 47,60 EUR mēnesī. Atbildētāja līzinga un bankas kredītsaistības ir 785 kronas mēnesī (*līdz 2018.gada novembrim*) un 1760 kronas mēnesī (*līdz 2020.gada decembrim*). Kopējā kredītsaistību summa pašreiz ir 2545 kronas mēnesī jeb 268 EUR.

Līdz ar to atbildētāja vidējie ienākumi mēnesī par laika periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 1.martam ir 1807,80 EUR, izdevumi – 1713,83 EUR.

No bankas konta izdrukas redzams, ka atbildētājs 2016. un 2017.gadā saņēma no NAV Norvēģu sociālā dienesta ienākumus vidēji bija 3000 EUR mēnesī. Tas notika sakarā ar vienreizējā bērna /pers. M/ dzimšanas pabalsta „barnetrygd" piešķiršanu, kas izmaksāts 2016.gadā kopsummā 28000 kronas jeb 2950 EUR. Turklāt 2017.gadā saņemts NAV Norvēģu sociāla dienesta pabalsts „kontantstotte", kurš paredzēts bērniem vecumā no viena gada līdz diviem gadiem un tiek piešķirts, ja bērns neapmeklē bērnudārzu. Pabalsts bija 7500 kronas mēnesī jeb 790 EUR un tika izmaksāts par 11 mēnešiem, 2017.gadā 11 mēnešu laikā ieskaitot atbildētāja bankas kontā. Abi šie pabalsti tika saņemti pilnā apjomā, un šobrīd nekādu papildu ienākumu, izņemot divus minētos ienākuma avotus par kopējo summu 1807,80 EUR, atbildētājam nav.

Atbildētāja neiesniedza nevienu attaisnojušu maksājuma dokumentu par studiju apmaksu Lielbritānijā. Pievienoti tikai dokumenti par eksāmenu nolikšanu, kopmītnes īri.

Mācības universitātē Lielbritānijā ar atbildētāju netika saskaņotas, un palīdzība to apmaksā nav lūgta. Turklāt prasītāja Lielbritānijā strādā algotu darbu.

Ar atbildētāju nav saskaņota portatīvā datora iegāde mācībām par 735,90 EUR. Turklāt jaudīga portatīvā datora cena, kurš pilnībā atbilst mācību vajadzībām, sākas no 220 EUR, un datora iegāde ir vienreizējais pasākums, kas nevar būtiski ietekmēt ikmēneša uzturēšanas izdevumus.

Prasītāja neiesniedza attaisnojušu dokumentu, ka dārgā zobu korekcijas ķirurģiskā operācija bija nepieciešama būtiskai veselības saglabāšanai vai uzlabošanai.

Nav saprotams, kādam mērķim notikusi aviobiļešu iegāde par 321,85 EUR, tādēļ tie nav uzskatāmi par pamatotiem izdevumiem.

Atbildētājs laika posmā no 2013.gada līdz 2018.gadam pārskaitīja un iztērēja bērnu uzturēšanai un attīstībai kopā 16 580 EUR, kā arī bērnu attīstības vajadzībām nodeva /pers. F/ dzīvokli /adrese A/ 25 600 EUR vērtībā. Tātad atbildētājs samērā ar savām materiālajām spējām tiešā veidā iesaistījās bērnu /pers. D/ un /pers. H/ uzturēšanā.

Atbildētāja pašreizējais finansiālais stāvoklis nav salīdzināms ar bērnu mātes /pers. F/ finansiālo stāvokli, kura ir pašnodarbināta persona ar stabilu un iespaidīgu ikmēneša ienākumu. Viņai pieder arī nekustamais īpašums un premium klases automobilis.

Savukārt atbildētājs šobrīd ir zaudējis darbu darba traumas dēļ, un viņa vienīgais ienākumu avots ir NAV sociālais pabalsts, kura izmaksas termiņš beidzās 2018.gada 30.septembrī. Atbildētājam nav nekustamā īpašuma, personīga transportlīdzekļa, nav papildus ienākumu Latvijā vai kādā citā valstī. Atbildētāja darbnespējas pabalsts ir viņa četru cilvēku ģimenes, kurā aug divi nepilngadīgi bērni, budžeta avots.

Atbildētājs lūdza prasību noraidīt un atbrīvot viņu no ikmēneša uzturlīdzekļu samaksas pilngadīgās meitas uzturam.

[5]Ar Rēzeknes tiesas 2018.gada 15.oktobra spriedumu prasība apmierināta daļēji. No atbildētāja prasītājas labā piedzīti uzturlīdzekļi 114 EUR apmērā ik mēnesi, sākot no 2017.gada 6.februāra un līdz 2018.gada 28.februārim, bet no prasības grozījumu iesniegšanas dienas- 2018.gada 1.marta- uzturlīdzekļi 300 EUR mēnesī līdz mācību pabeigšanai /mācību iestādes nosaukums/, tas ir līdz 2021.gada 28.maijam, vai pušu materiālā stāvokļa izmaiņām.

No atbildētāja prasītājas labā piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi 74,83 EUR, bet valsts labā- tiesas izdevumi 384,90 EUR.

Prasība noraidīta daļā par uzturlīdzekļu 200 EUR piedziņu.

Spriedumā norādīts šāds pamatojums.

Prasītāja pašlaik ir pilngadīga. Būdama pilngadīga, viņa 2016./2017. mācību gadā pabeidza vidusskolu.

Prasītāja ir reģistrēta kā pilna laika studente Bakalaura (padziļinātas apguves) /mācību iestādes nosaukums/2017./2018. akadēmiskajā gadā. Prasītāja uzsāka studijas 2017.gada 18.septembrī un paredzēts tās pabeigt 2021.gada 28.maijā.

Lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka prasītāja ir mainījusi apmācības veidu no pilna laika uz nepilnu laiku vai pārtraukusi mācības. To apstiprina arī prasītājas mātes liecības tiesas sēdē.

Tā kā prasītāja nav vecāka par 24 gadiem, iegūst augstāko izglītību un mācības ir dienas laikā, viņa nav spējīga pati sevi apgādāt, tāpēc turpinās mātes un tēva pienākums uzturēt prasītāju mācību laikā.

Nav iegūti pierādījumi tam, ka prasītāja līdztekus studijām strādā un gūst ienākumus. To apliecina prasītājas mātes liecības. Līdz ar to nav pamata atbildētāja atbrīvošanai no uzturēšanas pienākuma un prasības noraidīšanai.

Atbildētājas pagaidu darbs no 2017.gada 26.maija līdz 2017.gada 31.jūlijam vasaras mēnešos un gūtie ienākumi 721,53 EUR nav uzskatāmi par pastāvīgu ienākumu gūšanu mācību laikā, par ienākumiem, ar kuriem prasītāja sevi apgādā, un nav pamats atbildētāja atbrīvošanai no uzturēšanas pienākuma. Tie ņemami vērā, nosakot uzturlīdzekļu apmēru.

Lai pareizi noteiktu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, jānoskaidro, kāda summa ir nepieciešama bērna uzturam, jāizvērtē katra vecāka mantas stāvoklis un spēja pieprasīto summu maksāt, jāsadala nepieciešamā uzturlīdzekļu summa proporcionāli katra vecāka mantas stāvoklim un ieguldījumam bērnu uzturēšanā.

No pārstāves paskaidrojumiem izriet, ka vidēji mēnesī prasītājai uzturēšanai ir nepieciešami vairāk nekā 1000 EUR. To veido izdevumi par ēdināšanu 280 – 300 EUR, kopmītne – apmēram 3400 EUR, kas tiek sadalīta pa 9 mēnešiem, tas ir 378 EUR, higiēnas preces - 50 EUR mēnesī, kancelejas preces - 50 EUR mēnesī; apģērbs – no 90-150 EUR mēnesī atkarībā no sezonas; drēbju mazgāšana mēnesī - 50 EUR, transporta izdevumi - 50 EUR mēnesī, universitātes pasākumu apmeklējumi mēnesī aptuveni 28 EUR.

Nav pamata atzīt par nepamatotām šīs uzturēšanas pozīcijas, jo bērnam vispārpieņemti, kā arī objektīvi ir nepieciešami izdevumi pārtikai,

apģērbam, ārstnieciskiem un higiēnas līdzekļiem, izglītībai, mājoklim, transporta izdevumiem.

Tā kā prasītāja uzturas Anglijā, nav apšaubāms, ka viņai ir jāmaksā par mācībām, ir nepieciešams atsevišķs mājoklis, par kura īri ir jāmaksā, nepieciešami transporta izdevumi ceļam uz mājām – uz Latviju un atpakaļ – uz Angliju.

Prasītājas studijas maksā gadā 9 250 Lielbritānijas mārciņas jeb 10 464 EUR, ir piešķirts aizdevums mācību maksas segšanai. Katrs maksājums tiek veikts pēc tam, kad aizdevuma devējs saņēmis apstiprinājumu, ka studente ir apmeklējusi semestra kursu, ko apliecina 2017.gada 15.augusta finanšu paziņojums.

Maksājuma uzdevumi apliecina prasītājas aviobiļešu pirkumus par 321,85 EUR.

Izmitināšanas līgums prasītājai ir bijis noslēgts. No liecinieces bankas konta noņemta nauda prasītājas izmitināšanai, kas apliecināts arī tiesas sēdē. Nav pierādījumu, ka prasītāja neuzturas Anglijā, tādēļ secināms, ka prasītājai ir izdevumi mājoklim un nav pamata apšaubīt izmitināšanas līgumā norādīto izdevumu mājoklim kopējo summu 3 364,42 GBP (jeb 3 831,04 EUR) mācību gadā (10 mēneši), tas ir, apmēram 383,10 EUR mēnesī.

Lietā ir prasītājai 2017.gadā veikto ārstniecisko izdevumu 3 857 EUR samaksu apliecinoši dokumenti, tika iegādāts mācībām nepieciešams portatīvais dators par 735,90 EUR.

Prasītājas māte ik mēnesi pārskaita prasītājai uz bankas kontu naudas līdzekļus ēdienam, higiēnas precēm un citām ikdienas vajadzībām, kopā par 2017.gadu saņemti 1470 EUR, ko apliecina prasītājas konta pārskats.

Ņemot vērā arī liecinieces liecības, secināms, ka prasītājas norādītie izdevumi pēc pozīcijām ir reāli, lietderīgi, pamatoti un attiecināmi uz prasītājas uzturēšanu. Izdevumu apmērs nav nesamērīgs ar nepieciešamajām vajadzībām.

Ņemot vērā atziņas judikatūrā, nosakot uzturlīdzekļu apmēru pilngadīgam bērnam, vienīgais kritērijs atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai ir vecāka spējas un viņa mantas stāvoklis. Līdz ar to jāsamēro bērna vajadzības ar abu vecāku mantas stāvokli, piedzenamo uzturlīdzekļu summa ir samērojama ar atbildētāja spēju maksāt uzturlīdzekļus, atbilstoši lietā iesniegtiem pierādījumiem par vecākā materiālo stāvokli.

Nav strīda, ka prasītājas māte pilnībā uztur prasītāju un apmaksā visus viņas uzturēšanas izdevumus.

Ņemot vērā to, ka prasītājas mātei pieder Toyota RAV4, 2014.gada izlaiduma, kā arī dzīvokļa īpašums /adrese A/, neto ienākumi no 2016.gada novembra līdz 2017.gada martam vidēji ir 1874,12 EUR mēnesī, bet 2016.gadā deklarēti bruto ienākumi 32 140 EUR, secināms, ka prasītājas mātei ir finansiāli labs mantas stāvoklis, kas ļauj pilnīgi segt meitas uzturēšanas izdevumus. Tas tomēr neatbrīvo prasītājas tēvu no uzturēšanas pienākuma samērā ar viņa mantisko stāvokli.

Konstatēts, ka atbildētājam izbeigtas darba tiesiskās attiecības ar darba devēju Norvēģijā ar 2015.gada 31.decembri sakarā ar štatu samazināšanu, Latvijā apdrošināšanas periodi 2016. un 2017.gadā nav reģistrēti, laika periodā no 26.09.2016. līdz 25.10.2016. atbildētājs saņēmis slimības pabalstu 1 269 kronas dienā jeb 134 EUR dienā (pirmdienā–piektdiena), no 26.10.2016. līdz 24.03.2017. saņēmis nodarbinātības pabalstu 935 kronas jeb 98 EUR dienā (pirmdienā–piektdiena), viņam piešķirts Norvēģu valsts darba novērtējuma pabalsts („NAV arbeidsavklaringspenger"), kas ir pagarināts līdz 2018.gada 30.septembrim un sastāda 946 kronas jeb 99 EUR dienā (par piecām dienām nedēļā, kas atbilst nedēļas likmei 4 730 kronas), atskaitot nodokļus.

Atbildētājs iziet rehabilitācijas kursu pēc gūtas traumas, nav spējīgs strādāt fiziski veselības stāvokļa dēļ, bet var strādāt citu darbu, indikāciju operācijas nepieciešamībai pašlaik nav.

Atbildētājs laika periodā no 07.05.2018. līdz 05. 07.2018. izgājis rehabilitācijas kursu, kas vidēji mēnesī izmaksāja 86 EUR.

Atbildētājam 2016.gadā sakarā ar bērna /pers. M/ piedzimšanu tika izmaksāts vienreizējs bērnu dzimšanas pabalsts („barnetrygd") kopsummā 28 000 kronas jeb 2950 EUR.

2017.gadā atbildētājs ir saņēmis NAV Norvēģu sociālā dienesta pabalstu („kontantstotte") bērnam vecumā no viena līdz diviem gadiem, ja bērns neapmeklē bērnudārzu, kas bija 6 000 kronas jeb 635 EUR mēnesī periodā no 01.03.2017. līdz 31.07.2017. un 7 500 kronas jeb 790 EUR mēnesī periodā no 01.08.2017. līdz 31.01.2018.

2018.gada janvārī un februārī atbildētājs saņēmis ienākumus- darba novērtējuma pabalstu un valsts sociālo darba nespējas pabalstu, kopā 51 247 NOK jeb 5 346 EUR, kas vidēji mēnesī ir 2 673 EUR.

Atbildētāja aprēķinātā ienākumu vidējā summa mēnesī 1807,80 EUR nesakrīt ar bankas konta datiem un tiesas aprēķiniem. Turklāt 2018.gada janvārī atbildētājam vēl tika maksāts bērna pabalsts 7 500 kronas.

Starp pusēm nav strīda, ka atbildētājs sniedz uzturlīdzekļus nepilngadīgā dēla /pers. H/ uzturam.

Atbildētājs sastāv laulībā ar /pers. K/, un šīs laulības laikā viņiem /dzimšanas datums/piedzima dēls /pers. M/, kuru arī uztur atbildētājs.

Atbildētājs norāda, ka ģimenes uzturēšanai Latvijā, tai skaitā nepilngadīgā /pers. M/ uzturam, ik mēnesi pārskaita ne mazāk kā 450 EUR, un dzīvokļa Rēzeknē apmaksai- 150 EUR mēnesī, tas ir, kopā 600 EUR. Viņa aprēķinātajos izdevumos vēl nav iekļauti izdevumi vidēji 100 EUR higiēnai, auto uzturēšanai, apģērbam, rehabilitācijai utt. un kredītsaistības 268 EUR.

Atbildētājs nav izskaidrojis, kādā veidā viņš šos izdevumus 368 EUR sedz, ja viņa ienākumu no 2018.gada 1.janvāra pietiek tikai iepriekš minēto izdevumu apmaksai. Tajā pašā laikā atbildētājs /pers. K/ kontā 2018.gada janvārī bija spējīgs ieskaitīt 1020 EUR.

Tā kā pirmajā paskaidrojumā izdevumi mājoklim Norvēģijā nebija minēti, tikai mājoklim Rēzeknē, pastāv šaubas, vai atbildētājs pastāvīgi uzturējās un uzturas pašlaik Norvēģijā, un vai viņam tur ir pastāvīgi nepieciešams mājoklis.

Atbildētājs no 10.05.2015. līdz 10.04.2018. ik mēnesi veica līzinga maksājumus 319,24 EUR par automašīnu VW Touareg, 2006.gada izlaiduma. Šī automašīna 01.07.2018. tika atsavināta atbildētāja tēvam /pers. N/, un atbildētājs ir tās turētājs.

Atbildētājam piederošais dzīvokļa īpašums /adrese B/, kas iegādāts 21.12.2015. par 7565 EUR, atsavināts viņa tēvam /pers. N/ uz 21.02.2017. dāvinājuma līguma pamata.

Šie dāvinājumi liecina par to, ka atbildētājs ir labi materiāli nodrošināts.

Atbildētāja līzinga un bankas kredītsaistības ir 785 kronas mēnesī (līdz 2018.gada novembrim) un ir 1760 kronas mēnesī (līdz 2020.gada decembrim). Kopējā kredītsaistību summa ir 2545 kronas mēnesī jeb 268 EUR.

Ievērojot konstatētos apstākļus, lietā esošos pušu mantiskā stāvokļa pierādījumus, samērojot bērna vajadzības ar abu vecāku mantas stāvokli, tiesa atzina par taisnīgu un samērīgu atbildētāja materiālajam stāvoklim un viņa spējām piedzīt uzturlīdzekļus meitas uzturam 114 EUR apmērā no prasības iesniegšanas dienas (06.02.2017.), bet no prasības grozījumu iesniegšanas dienas (01.03.2018.)- 300 EUR apmērā ik mēnesi.

Nav iegūti pierādījumi par šo summu nesamērīgumu ar prasītājas reālajām vajadzībām, kā arī nav pierādījumu, ka uzturēšanas pienākums ir uzlikts vienīgi atbildētājam, būtiski viņu ierobežojot.

Ņemot vērā, ka tostarp par laika periodu, kurā prasītāja strādāja un nopelnīja vidēji mēnesī 240,51 EUR, viņa lūdz piedzīt savam uzturam 114 EUR, kas atbilst valsts minimālajiem uzturlīdzekļiem nepilngadīgajam bērnam, un ievērojot atbildētāja mantisko stāvokli šajā periodā (*trīs veida pabalsti aptuveni 3000 EUR apmērā*), nav pamata samazināt par šo vasaras periodu piedzenamo uzturlīdzekļu summu.

Nav juridiskas nozīmes atbildētāja norādītajam, ka viņa vienīgais ienākumu avots ir NAV sociālais pabalsts, kura izmaksas termiņš beidzās 30.09.2018., jo pirmkārt, mainoties pušu materiālajam stāvoklim, prasītājai ir tiesība, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājuma apmēra grozīšanu,

otrkārt, no Norvēģijas valsts kompetentās iestādes lēmuma izriet, ka atbildētājam piešķirtais darba novērtējuma pabalsts ir pagarināts un pastāv liela varbūtība tā pagarināšanai arī turpmāk.

Tā kā samaksājot uzturlīdzekļus 300 EUR apmērā, atbildētājam saviem izdevumiem vēl paliek 1 500 EUR (pēc atbildētāja ienākumu aprēķiniem), bet pēc tiesas vidējo ienākumu aprēķina - 2 370 EUR mēnesī, šāds uzturlīdzekļu apmērs ir samērā ar atbildētāja spējām uzturēt savu bērnu.

Turklāt atbildētāja izdevumi kredītsaistību izpildes dzēšanai 268 EUR apmērā tikai apliecina viņa finansiālo stabilitāti, bet nevar ietekmēt pienākumu nodrošināt bērnu atbilstoši savam mantas stāvoklim un iespējām.

Atbildētāja līzinga saistības par automašīnu ir pilnīgi izpildītas, parādu nav, lai gan viņš nestrādā un iztiek tikai no pabalstiem, kas liecina par to, ka Norvēģijas valsts pabalsti nodrošina atbildētājam labu finansiālo stāvokli.

Atbildētāja izdevumi rehabilitācijai, kas nenotiek pastāvīgi, sastāda nelielu summu, vidēji mēnesī 86 EUR, un nevar būtiski ierobežot atbildētāja maksātspēju.

Vienošanās starp laulātajiem pie laulības šķiršanas neliedz pilngadību sasniegušajam bērnam risināt mantiskos strīdus par savu uzturēšanu ar saviem vecākiem.

[7]Atbildētājs iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu, pārsūdz spriedumu pilnīgi šādu apsvērumu dēļ.

Tiesa spriedumā nonākusi pie pretrunīgiem secinājumiem attiecībā uz prasītājai nepieciešamajiem izdevumiem. Atbildētājs nepiekrīt, ka par mazsvarīgu faktu uzskatīts apstāklis, ka prasītāja bez saskaņojuma ar tēvu ir izvēlējusies turpināt mācības augstskolā Anglijā, kas maksā ievērojami dārgāk nekā turpinot mācības Latvijā.

Tiesa piekrita prasītājas norādītajam izdevumu apmēram mēnesī 1000 EUR, taču tajā pašā laikā ar pierādījumiem konstatēti citi apstākļi. Konstatēts, ka izmitināšanas izdevumi no 2017.gada 13.septembra līdz 2018.gada 8.jūlijam mēnesī ir 383 EUR, 2017.gadā māte meitas ikdienas uzturam, ārstnieciskiem, higiēnas līdzekļiem, kancelejas precēm, transportam u.c. pārskaitījusi 1470 EUR, proti, mēnesī 150 EUR, kā arī pirkusi aviobiļetes par 321,85 EUR prasītājas lidojumiem no Latvijas uz Angliju un atpakaļ. Tādējādi pierādīts, ka prasītājas uzturam viņas māte katru mēnesi tērējusi tikai apmēram 560 EUR.

Izdevumi datora iegādei mācībām par 735,90 EUR, zobu korekcijas ķirurģiskai operācijai 3857 EUR nav attiecināmi uz ikmēneša nepieciešamajiem izdevumiem. Par citiem izdevumiem papildus pierādījumi nav iesniegti. Tādēļ nepamatoti secināts par pierādītu prasītājai nepieciešamu uzturu katru mēnesi 1000 EUR. Atbildētājs nepiekrīt, ka ik mēneša izdevumiem 400 EUR apmērā, kas gadā ir 4800 EUR, nav vajadzīgi pierādījumi, jo tie ir vispārpieņemti un nepieciešami pārtikai, apģērbam utt.

Savukārt, nenosakot prasītājas uzturam katru mēnesi nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru, nevar tālāk vērtēt vecāku materiālo stāvokli un iespējas sniegt bērnam uzturlīdzekļus pieprasītajā apmērā.

Vērtējot prasītājas mātes materiālo stāvokli, nav ņemti vērā pierādījumi no viņas 2016.gada ienākumu deklarācijas, ka /pers. F/ gūst vēl papildus darba samaksai ienākumus no saimnieciskās darbības un nekustamā īpašuma iznomāšanas, ko viņa apstiprināja kā lieciniece tiesas sēdē. Tādējādi prasītājas mātes ikmēneša ienākumi 2016.gadā bija ap 2125 EUR, 2017.gadā- ap 3000 EUR. Turklāt prasītājas māte saņem no atbildētāja uzturlīdzekļus dēla /pers. H/ uzturam mēnesī 129 EUR jeb 1548 EUR gadā. Tiesa nav rēķinājusi un pamatojusi proporciju vecākiem maksājamiem uzturlīdzekļiem atkarībā no viņu materiālā stāvokļa.

Atbildētājs nepiekrīt tiesas secinājumam par uzturlīdzekļu piedziņu prasītājas labā 300 EUR apmērā šādu apsvērumu dēļ.

Tiesas secinājums par atbildētāja ikmēneša ienākumiem balstīts uz viņa bankas konta izrakstā norādītajām summām 2018.gada janvārī un februārī, kopā 51247 NOK jeb 5346 EUR, un nav skaidrs, kā tiesa nonākusi pie šādas summas.

Vērtējot atbildētāja mantisko stāvokli, ir ņemts vērā ne tikai viņam pastāvīgi maksājamais NAV Norvēģijas sociālā dienesta pabalsts, bet arī NAV Norvēģijas sociālā dienesta pabalsts, kas saistīts ar bērna piedzimšanu, un pabalsts bērniem vecumā no viena līdz diviem gadiem, ja bērns neapmeklē bērnudārzu. Pabalsts sakarā ar bērna piedzimšanu ir vienreizējs, bet pabalsts bērniem vecumā no viena līdz diviem gadiem, ja bērns neapmeklē bērnudārzu, tika piešķirts tikai līdz 2018.gada 31.janvārim. Tā kā atbildētāja ģimenē bērns piedzimis /dzimšanas datums/, un bērna māte nestrādā, tiesa nav motivējusi, kāpēc šie pabalsti ir ietverti atbildētāja pastāvīgo ienākumu aprēķinā, lai gan tie paredzēti cita bērna uzturam un mātes iespējai rūpēties par bērnu mājās līdz divu gadu vecumam, pašai nestrādājot.

Ņemot vērā atbildētājam 2018.gadā NAV Norvēģijas sociālā dienesta izmaksātos: darba novērtējuma un valsts sociālā darba nespējas pabalstus, kopā viņa ienākumi mēnesī ir tikai 1807,80 EUR, no kuriem jāsedz savi uzturēšanās izdevumi Norvēģijā sakarā ar dalību kursos un rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanu, jāmaksā kredīts, kā arī uzturlīdzekļi dēla /pers. H/ uzturam un jāuztur pašreizējā ģimene- sieva bezdarbniece un mazs bērns. 2018.gada janvārī /pers. K/ tika pārskaitīti 1020 EUR, jo pēdējo mēnesi bija saņemts NAV pabalsts bērnam, kas neapmeklē bērnudārzu. Bez tam no šiem pabalstiem atbildētājam papildus jau esošajiem izdevumiem kaut vai daļējas prasības apmierināšanas gadījumā vēl jāsedz uzturlīdzekļu parāds, jāsamaksā valsts nodeva un jāmaksā ikmēneša uzturlīdzekļi prasītājai.

Atbildētājs uzdāvināja tēvam dzīvokli, lai atlīdzinātu viņa aizdotos naudas līdzekļus atbildētāja uzturlīdzekļu parāda segšanai tiesu izpildītājam par 2011.-2013.gadu. Spriedumā kļūdaini norādīts, ka atbildētājam bija parāds Uzturlīdzekļu garantijas fondam. Automašīna VW Touareg pārreģistrēta uz atbildētāja tēva vārda sakarā ar atbildētāja ilgstošo prombūtni Norvēģijā, jo līdzekļus tās tehniskai apskatei un uzturēšanai faktiski nodrošina tēvs.

Kopš 2017.gada atbildētājs regulāri piedalās NAV organizētajās programmās un regulāri iziet rehabilitācijas kursus, jo veselības stāvokļa dēļ nevar strādāt mazkvalificētu darbu, kur jāpārvieto smagumi. Arī 2018.gadā no 3.janvāra līdz 6.jūlijam atbildētājs piedalījās norvēģu valodas kursos, no 2018.gada 29.oktobra līdz 6.aprīlim apmeklē karjeras izaugsmes kursus, tāpēc nepieciešams ilgstoši atrasties Norvēģijā, kas rada izdevumus mājokļa īrei, pārtikai, transportam, sakariem utt. Tiesa nenorādīja, ka par šiem apstākļiem nav iesniegti pierādījumi.

Uzturlīdzekļi prasītājas labā par 2017.gada jūniju un jūliju nav piedzenami, jo viņa šajā laikā saņēma ienākumus- darba algu par savu darbu. Uzturlīdzekļu sniegšanas pamats nav piemērojams, ja bērns mācās vispārējās, profesionālās vai augstākās mācību iestādes dienas nodaļā pilna laika studijās un negūst ienākumus. Turklāt nav pierādīts, ka šajos divos mēnešos prasītājas uzturam bija nepieciešami lielāki naudas līdzekļi nekā viņa saņēma kā samaksu par savu darbu.

Tiesa sprieduma rezolutīvajā daļā atbilstoši judikatūras atziņām nav norādījusi, ka uzturlīdzekļi piedzenami tikai pilna laika dienas studiju gadījumā /mācību iestādes nosaukums/.

Prasības pieteikumu, kas iesniegts tiesā 2017.gada 6.februārī, ir parakstījusi pati prasītāja, taču uz 2018.gada 1.martā iesniegtajiem grozījumiem parakstu nav izpildījusi prasītāja, kas redzams, vizuāli apskatos dokumentus. Tādējādi, ja prasības pieteikuma grozījumus atbilstoši Civilprocesa likuma 128.panta trešajai daļai nav parakstījusi pati prasītāja un paraksts varētu būt viltots, tad grozījumiem nav juridiska spēka, un tiesa nevar lemt jautājumu par sākotnējā uzturlīdzekļu prasījuma apmēra palielināšanu, sākot ar 2018.gada 1.martu.

Lai varētu konstatēt, vai parakstu uz 2018.gada 1.martā iesniegtajiem prasības pieteikuma grozījumiem izpildījusi prasītāja pašrocīgi, ir nosakāma rokraksta ekspertīze.

Atbildētājs apelācijas sūdzībā lūdz noraidīt prasību un nozīmēt lietā rokrakstu ekspertīzi, uzdodot to veikt Valsts tiesu ekspertīžu birojam, uzdodot

konkrētus jautājumus.

[7]Prasītāja rakstveida paskaidrojumos pilnīgi piekrīt pirmās instances tiesas spriedumam, bet apelācijas sūdzību lūdz noraidīt šādu apsvērumu dēļ.

Lietā esošie pierādījumi apliecina, ka prasītāja šobrīd jau otro gadu mācās pilna laika bakalaura (padziļinātas apguves) /mācību iestādes nosaukums/. Tātad prasītājai ir objektīvi liegta iespēja apgādāt sevi, jo, mācoties pilna laika apmeklējumā, citā valstī, citā valodā, viņa nespēj papildus strādāt un apgādāt pati sevi.

Atbildētājs, lai pasliktinātu savu materiālo stāvokli, atdāvināja piederošo mantu savam tēvam. Atbildētājs pievienojis lietas materiāliem īres līgumu par atdāvinātā dzīvokļa īri, taču viņš no sava facebook konta izīrē šo dzīvokli citiem (*sludinājumā norādīts viņa tālruņa numurs*). Tātad atbildētājs ir palicis reālais dzīvokļa īpašnieks. Turklāt nav pierādīti maksājumi par īri. Savukārt no izīrētāja gada deklarācijas nav secināms, ka viņš būtu izīrējis nekustamo īpašumu. Saņemot pabalstu Latvijā, atbildētājs bija nodarbināts Norvēģijā.

Prasītājas māte veic vairākus darbus, lai nodrošinātu prasītāju ar iespēju gūt pilnvērtīgu un konkurentspējīgu izglītību, lai viņa nepaliktu bez darba. Automašīna prasītājas mātei nav luksus lieta, bet gan nepieciešamība ienākumu gūšanai.

Atbildētājs, kad vēl dzīvoja prasītājas ģimenē, pats nebija saskaņojis ar prasītāju, ka strādās Norvēģijā.

Neviena no tuvāk esošajām mācību iestādēm nespēja nodrošināt apmācību par Koreju, tās vēsturi, tradīcijām, ekonomiku un valodu. /mācību iestādes nosaukums/ paši pasniedzēji ir no Korejas, un mācību maksa nebūtiski atšķiras no mācību maksas Latvijā. Turklāt prasītāja nelūdz segt studiju maksu, bet lūdz atbildētāju sadalīt ar viņas māti maksājumus, kas saistīti ar prasītājas uzturu.

Tiesa salīdzināja abu vecāku iespējas uzturēt prasītāju. Atbildētājs ir vīrietis brieduma gados, kam ir pieredze, iemaņas un zināšanas dažādu darbu izpildē, līdz pensijai ir vairāk nekā 20 gadi. Apmeklējot kursus, viņam ir dota iespēja pārkvalificēties uz Norvēģijas valsts rēķina un apgūt jaunas iemaņas. Atbildētājam ir maģistra grāds sociālajās vadības zinībās, kā arī no 1998.gada nodarbojās ar informācijas tehnoloģijām, pārzina vairākas svešvalodas. Atbildētājs nav guvis arodslimību un viņa fiziskās spējas nav ierobežotas.

Atbildētāja norāde, ka viņš viens uztur pašreizējo ģimeni, jo sieva ir bezdarbniece, nav patiesa. No sociāliem tīkliem var redzēt, ka ģimenei ir papildus ienākumi no liela klientu loka saistībā ar sievas sniegtajiem manikīra pakalpojumiem.

Citā civillietā Nr.CA-0394-17 atbildētāja pārstāve apgalvoja tieši pretējo, ka NAV pabalsti ir atbildētāja ienākumi, un tie nav jāatgriež ģimenei vai bērniem.

Atbildētājs nav pierādījis izdevumus dzīvošanai Norvēģijā, dalībai kursos, rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai, kredītam.

Viņš pārtrauca maksāt uzturlīdzekļus brīdī, kad prasītāja palika pilngadīga, neskatoties uz to, ka viņa vēl mācījās vidusskolā.

Norāde, ka atbildētājs uzdāvināja dzīvokli savam tēvam, lai segtu parādu, arī var būt nepatiesa, jo nomaksātā uzturlīdzekļu summa ir 3724,25 EUR, bet dzīvokļa vērtība pēc pirkuma ir 7565 EUR. Turklāt no apraksta sociālajos tīklos secināms, ka dzīvoklis ir pēc remonta, ar jaunām mēbelēm un santehniku, un tā vērtība ir krietni lielāka. Dzīvokļa un transportlīdzekļa dāvinājumi liecina par to, ka atbildētājs ir labi materiāli nodrošināts.

Prasītāja saņēma darba algu par 2017.gada jūnija un jūlija mēnešiem par vasaras darbu jauniešiem, ko veica ar Nodarbinātības valsts aģentūras starpniecību. Par nopelnīto algu prasītāja nokārtoja eksāmenu angļu valodā EALC, lai varētu studēt Anglijā.

Šobrīd nav izveidojusies judikatūra par studijām /mācību iestādes nosaukums/, bet ir vispārpieņemts, tostarp, par pienākumu vecākiem dot bērniem uzturu, par kritērijiem uztura došanai līdz bērns pats spēj sevi apgādāt.

Pirmo prasības pieteikumu prasītāja parakstīja ar parakstu, kuru izmantoja līdz brīdim, kad sāka studēt Anglijā. Tā kā paraksts bija garš un ar garumzīmēm, bet Anglijā garumzīmes nav pieņemtas, prasītāja savu parakstu saīsināja un tajā vairāk neizmanto garumzīmes. Grozījumus prasītāja parakstīja pašrocīgi, un tie tapa, jo noskaidrots par atbildētāja patiesiem ienākumiem, kurus viņš slēpa.

[8]Tiesas sēdē atbildētājs apelācijas sūdzību uzturēja daļēji, piekrita uzturlīdzekļus maksāt līdz 100 EUR mēnesī. Paskaidroja, ka uzdāvināja tēvam dzīvokli, lai atlīdzinātu viņa aizdotos naudas līdzekļus atbildētāja uzturlīdzekļu parāda segšanai tiesu izpildītājam par 2011.-2013.gadu, kad vēl dzīvoja vienā ģimenē ar prasītājas māti un faktiski uzturēja arī bērnus. Automašīna VW Touareg pārreģistrēta uz atbildētāja tēva vārda sakarā ar atbildētāja ilgstošo prombūtni Norvēģijā, jo līdzekļus tās tehniskai apskatei un uzturēšanai faktiski nodrošina tēvs.

Prasītājas pilnvarotā pārstāve uzturēja prasību, neatzina apelācijas sūdzību, uzskata, ka atbildētājs ir spējīgs maksāt prasītājai uzturlīdzekļus 300 EUR mēnesī, kā to nospriedusi pirmās instances tiesa. Viņam pastāv iespēja pārkvalificēties un apgūt jaunas iemaņas, lai atrastu darbu un turpinātu strādāt.

Motīvu daļa

[9]Noklausoties tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, novērtējot rakstveida pierādījumus lietā un atbildētāja apelācijas sūdzības argumentus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta nosacījumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Apelācijas instance izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta vai pamata grozīšana nav pieļaujama.

Atbildētājs pirmās instances tiesā nav apšaubījis vai apstrīdējis prasītājas parakstu zem prasības pieteikuma grozījumiem, kas tika iesniegti 2018.gada 1.martā. Paraksta īstums nav apšaubīts arī viņa rakstveida paskaidrojumos (2.sējuma 4.-7.lapa). Savukārt prasītāja 2019.gada 22.janvāra iesniegumā Latgales apgabaltiesai atkārtoti apstiprinājusi savu parakstu un pirms gada izteikto vēlēšanos palielināt pieprasīto uzturlīdzekļu apmēru. Līdz ar to apelācijas sūdzībā pieteiktais lūgums par rokraksta ekspertīzi ar protokollēmumu apelācijas instances tiesas sēdē ir noraidīts.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92.pantu pierādījumi lietā ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Savukārt, Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Civilprocesa likumā ir reglamentēts, kādā kārtībā tiesa noskaidro lietā nozīmīgos apstākļus, kam jārealizējas pierādījumu pārbaudes un analīzes veidā, kā arī izvirzītas noteiktas prasības spriedumam, ar kuru pēc būtības tiek izšķirts pušu starpā radies civiltiesiskais strīds. Atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmajai daļai tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem (..). Proti, spriedumu tiesa pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā (190.panta otrā daļa). Sprieduma motīvu daļā norāda lietā konstatētos faktus, pierādījumus, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi, un argumentus, ar kuriem noraidīti tie vai citi pierādījumi (193.panta piektā daļa). Tiesai jāsniedz konstatēto apstākļu juridiskais novērtējums.

Piekrītot atbildētāja apelācijas sūdzības argumentiem, jāatzīst, ka pirmās instances tiesa nav izvērtējusi lietas visus apstākļus atbilstoši pierādījumiem lietā.

Civillikuma 179.panta pirmā daļa paredz abu vecāku pienākumu samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu līdz laikam, kad

bērns pats var sevi apgādāt. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 26.novembra spriedumā lietā Nr.SKC-440/2008 pausta atziņa – ar likumu uzlikto pienākumu uzturēt bērnu nevar saistīt ar bērna pilngadības iestāšanos.

Tiek pieņemts, ka pilngadību sasniegušas personas, kuras līdz 24 gadu vecumam iegūst izglītību pilna laika studiju programmās, pilnībā vai daļēji tiek uzturētas par vecāku līdzekļiem.

Prasītāja ir pilngadīga. Būdama pilngadīga, 2016./2017. mācību gadā viņa mācījās un pabeidza /Nosaukums/vidusskolu, ko pierāda izziņas (1.sējuma 9., 138.lapa).

Prasītāja ir reģistrēta kā pilna laika studente Bakalaura (padziļinātas apguves) /mācību iestādes nosaukums/ 2017./2018. akadēmiskajā gadā. Viņa uzsāka studijas 2017.gada 18.septembrī un pabeigs (paredzēts pabeigt) 2021.gada 28.maijā (1.sējuma 141.lapa).

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākumu likums ir saistījis vienīgi ar vecāku mantas stāvokli jeb vecāku iespējām dot uzturu un ar laiku, kad bērns pats sevi spēj apgādāt.

Nepamatots ir apelācijas sūdzībā izteiktais viedoklis, ka uzturlīdzekļi nav maksājami mācību brīvdienās (vasaras brīvlaikā).

Tiesu judikatūrā izteikta atziņa, ka likums uztura došanas pienākumu saistījis ar trīs kritērijiem: laiku, kad bērns pats spēj sevi apgādāt, vecāku mantas stāvokli un vecāku spējām uzturēt (*Augstākās tiesas Civillietu departamenta: 2015.gada 7.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-1478/2015 8.1.punkts, 2014.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-507 7.punkts*).

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesai jāsamēro bērna vajadzības ar abu vecāku mantas stāvokli, vai piedzenamo uzturlīdzekļu summa ir samērojama ar atbildētāja spēju maksāt uzturlīdzekļus, atbilstoši lietā iesniegtajiem pierādījumiem par vecāka materiālo stāvokli.

Prasītāja norādījusi, ka vidēji mēnesī uzturam tiek tērēti vismaz 1000 EUR. Par mācībām izmaksas ir 10 464 EUR gadā (ir piešķirts aizdevums, 2. sējuma 151.lapa), izdevumi par ēdināšanu 280 – 300 EUR mēnesī, izdevumi mājoklim apmēram 378 EUR, higiēnas preces – 50 EUR mēnesī, kancelejas preces – 50 EUR mēnesī; apģērbs – no 90 līdz 150 EUR mēnesī; drēbju mazgāšana mēnesī – 50 EUR, transporta izdevumi – 50 EUR mēnesī, universitātes pasākumu apmeklējumi aptuveni 28 EUR mēnesī. Bez tam par 735,90 EUR iegādāts portatīvais dators un 2017.gadā tika veikta mutes dobuma zobu korekcija, kas izmaksāja 3857 EUR.

Katru mēnesi prasītājas māte /pers. F/ pārskaita prasītājai uz bankas kontu naudas līdzekļus ēdiena, higiēnas preču iegādei un citām ikdienas vajadzībām. Kopā par 2017.gadu prasītāja no mātes saņēma 1470 EUR un papildus tika apmaksātas arī aviobiļetes uz summu 321,85 EUR.

Pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka prasītājas norādītie izdevumi saistīti ar viņas uztura izdevumiem, ko apstiprinot mātes sniegtās liecības tiesas sēdē, bankas konta izdrukas, 2017.gada 18.augusta izmitināšanas līgums, maksājuma uzdevumi par aviobiļešu pirkumiem, datora iegādi (1. sējuma 302.-323.lapa).

Novērtējot pušu pārstāvju sniegtos paskaidrojumus kopvērtējumā ar lietai pievienotajiem pierādījumiem, tiesas kolēģija atzīst, ka piedzenamo uzturlīdzekļu summa nav samērojama ar atbildētāja šī brīža spēju maksāt uzturlīdzekļus atbilstoši savam materiālajam stāvoklim.

Pirmās instances tiesas spriedumā piedzīto uzturlīdzekļu apmērs 300 EUR šobrīd varētu radīt grūtības ar iztiku pašam maksātājam, viņa jaunajai ģimenei un apgādībā esošajiem diviem nepilngadīgajiem bērniem.

Prasītājai, prasot uzturlīdzekļus, kuru apmērs lielāks par valstī noteikto iztikas minimumu, ir jāpierāda ne tikai šī apmēra lietderīgums un pamatotība, bet arī, ka atbildētājam ir pietiekoši ienākumi, lai nodrošinātu tādu uzturlīdzekļu maksāšanu.

Savukārt atbildētājam, iebilstot pret pieprasīto uzturlīdzekļu apmēru, jāpierāda pieprasītās summas nesamērīgums ar viņa mantisko stāvokli, vai nesamērīgums ar bērna reālām vajadzībām, vai arī prasītājas izvairīšanos no tai ar likumu noteiktā pienākuma arī pašai uzturēt bērnu, uzliekot šādu pienākumu vienīgi atbildētājam (*Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.oktobra spriedums lietā SKC – 2430/2015*).

Apelācijas instances tiesa uzskata, ka pieprasot uzturlīdzekļus prasībā norādītajā apmērā, prasītāja nav iesniegusi pārliecinošus pierādījumus par atsevišķu pozīciju lietderību un pamatotību.

Kritiski ir vērtējamas prasītājas mātes, kā savā ziņā ieinteresētās personas, tiesas sēdē sniegtās liecības par izdevumiem un to apmēru meitas uzturam. Apšaubāma ir lietderība jauna un dārga portatīvā datora iegādei un jaunas meitenes mutes dobuma korekcijai (zobu implantu operācijai) par summu 3857 EUR.

No lietas materiāliem secināms, ka prasītājas mātei /pers. F/ ir pietiekoši labs finansiālais un mantas stāvoklis, kas ļauj viņai segt visus meitas (prasītājas) uzturēšanas izdevumus, par ko lietā nepastāv strīds.

/pers. F/ 2016.gadā deklarētie bruto ienākumi 32 140 EUR (2.sējuma 104.-110.lapa) un saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 17.05.2017. izziņu neto ienākumi vidēji ir 1874,12 EUR mēnesī (2.sējuma 108.-112.lapa). Prasītājas mātei pieder arī 2014.gada izlaiduma automašīna Toyota, kā arī dzīvokļa īpašums /adrese A/ (1. sējuma 102. - 104.lapa).

Savukārt atbildētājs pēc gūtās traumas nav spējīgs veikt smagu darbu veselības stāvokļa dēļ (1. sējuma 47-54.lapa), slimo, iziet rehabilitācijas kursus, kas vidēji mēnesī izmaksā 86 EUR (2.sēj. 132-137.lapa). Sakarā ar darbinieku štatu samazināšanu (1.sējuma 57.lapa) viņam ir izbeigtas darba tiesiskās attiecības ar darba devēju Norvēģijā.

Lietā netiek apstrīdēts, ka atbildētājs saskaņā ar Rēzeknes tiesas 2014.gada 18.jūlija spriedumu prasītājas mātes labā (1.sējuma 84.-85.lapa) maksā uzturlīdzekļus nepilngadīgajiem bērniem un turpina tos maksāt nepilngadīgā dēla /pers. H/ uzturam.

Šķirot laulību, saskaņā ar 2013.gada 17.aprīļa vienošanos /pers. C/ laulības laikā iegādāto dzīvokļa īpašumu /adrese A/, ar visu dzīvokļa iekārtu un tajā esošo kustamo mantu nodeva /pers. F/ īpašumā, ar mērķi nodrošināt ar viņu kopā palikušajiem bērniem labiekārtotu dzīvesvietu.

Lai arī šāda vienošanās starp laulātajiem neliedz pilngadību sasniegušajam bērnam risināt mantiskos strīdus par savu uzturēšanu, tas tomēr liecina par bērna vecāku materiālo stāvokli.

Atbildētājs reģistrējis laulību ar /pers. K/. /dzimšanas datums/piedzimis otrs dēls /pers. M/ (1. sējuma 58.-59.lapa), kurš arī atrodas atbildētāja apgādībā.

Otrajā laulībā, piedzimstot dēlam /pers. M/, /pers. C/ saņēmis vienreizēju bērna piedzimšanas pabalstu *(,,barnetrygd"*) 2016.gadā 2950 EUR. Savukārt 2017.gadā saņemts NAV Norvēģu sociāla dienesta pabalsts *(,,kontantstotte"*), kas paredzēts bērnam vecumā no viena līdz diviem gadiem, ja bērns neapmeklē bērnudārzu. Pabalsts bija 635 EUR mēnesī periodā no 01.03.2017. līdz 31.07.2017. un 790 EUR mēnesī periodā no 01.08.2017. līdz 31.01.2018. (2.sējuma 30.lapa).

Iebilstot pret prasību, atbildētājs norāda uz saviem izdevumiem, tai skaitā ģimenes uzturēšanai Latvijā un nepilngadīgā dēla /pers. M/ uzturam, ik mēnesi sievas /pers. K/ kontā tiek pārskaitīts ne mazāk kā 450 EUR. Šajos izdevumos nav iekļauti viņa izdevumi personīgajai higiēnai, apģērbam, rehabilitācijai, dzīvokļa nomas maksa Norvēģijā, kā arī kredītsaistības. Kopējā kredītsaistību summa mēnesī 268 EUR (līdz 2020.gada decembrim).

Nevar piekrist pirmās instances tiesas spriedumā norādītajam, ka atbildētāja esošo kredītsaistību izpilde liecina par viņa finansiālo stabilitāti, bet Norvēģijas valsts izmaksātie pabalsti nodrošina labas finansiālas iespējas pildīt arī saistības pret pilngadību sasniegušo bērnu spriedumā norādītajā uzturlīdzekļu apmērā.

Ņemot vērā Norvēģijas sociālā dienesta maksātos: darba novērtējuma un valsts sociālā darba nespējas pabalstus, kopā /pers. C/ ienākumi

mēnesī ir 1807,80 EUR (2.sējuma 6., 37. lapa).

No šiem pabalstiem atbildētājam jāsedz savi uzturēšanās izdevumi Norvēģijā sakarā ar dalību kursos un rehabilitācijas pakalpojumiem, jāmaksā kredīts un uzturlīdzekļi dēla /pers. H/ uzturam, kā arī jāuztur pašreizējā ģimene – sieva bezdarbniece un mazs bērns.

No lietas materiāliem redzams, ka /dzimšanas datums/dzimušā /pers. M/ māte /pers. K/ nestrādā, izmaksātie pabalsti paredzēti jaundzimušā bērna uzturam un viņa mātes iespējai rūpēties par bērnu līdz divu gadu vecumam, pašai nestrādājot (1. sējuma 24.-25.lapa).

Izvērtējot atbildētāja mantisko stāvokli, tiesa ņem vērā arī to, ka atbildētāja dzīvokļa īpašums Rēzeknē (2.sējuma 144.lapa) un automašīna atsavināti tēvam /pers. N/.

Minētie dāvinājumi nenozīmē, ka atbildētājs ir labi materiāli nodrošināts. Dāvinājuma fakts apskatāms kopsakarā ar atbildētāja saistībām pret tēvu par uzturlīdzekļu parāda 3724,25 EUR dzēšanu (1.sējuma 91.lapa). Norādītie apstākļi neliecina arī par atbildētāja kāda veida apzinātu rīcību pasliktināt savu mantisko stāvokli.

Jāņem vērā, ka īpašuma uzturēšana, pašam atbildētājam pamatā uzturoties ārzemēs, prasa liekus izdevumus un pats par sevi neliecina arī par kāda veida papildus ienākumu gūšanu. Savukārt Automašīna VW Touareg pārreģistrēta uz atbildētāja tēva vārda sakarā ar atbildētāja ilgstošu uzturēšanos Norvēģijā, arī līdzekļus tās apdrošināšanai, tehniskai apskatei un uzturēšanai Latvijā nodrošina tēvs.

Ievērojot lietas izskatīšanas laikā konstatētos apstākļus, lietā esošos pierādījumus pušu mantiskajam stāvoklim, samērojot bērna vajadzības ar abu vecāku mantas stāvokli, tiesa atzīst par taisnīgu un samērīgu atbildētāja materiālajam stāvoklim un viņa spējām no atbildētāja prasītājas labā piedzīt uzturlīdzekļus meitas uzturam 114 EUR no prasības iesniegšanas dienas (06.02.2017.), bet no prasības grozījumu iesniegšanas dienas 2018.gada 1.marta – 130 EUR mēnesī.

Vērtējot atbildētāja mantisko stāvokli, ņemts vērā iepriekš izmaksātais pabalsts sakarā ar /dzimšanas datums/trešā bērna piedzimšanu un pabalsts, ja bērns neapmeklē bērnudārzu, kas bija piešķirts tikai līdz 2018.gada 31.janvārim. Minētie pabalsti ir vienreizēji un nav iekļaujami atbildētāja pastāvīgo ienākumu aprēķinā.

Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tika ņemti vērā arī prasītājas /pers. D/ gūtie darba ienākumi no 2017.gada 26.maija līdz 2017.gada 31.jūlijam, kopā 721,53 EUR.

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka šāds uzturlīdzekļu apmērs šobrīd ir samērīgs ar atbildētāja spējām uzturēt prasītāju, kā to paredz Civillikuma 179.panta pirmā daļa, ņemot vērā arī vēl divu nepilngadīgu bērnu intereses, kas atrodas atbildētāja apgādībā.

Mainoties pušu materiālajam stāvoklim, prasītājai pastāv likumā noteiktās tiesības, iesniedzot jaunu prasību, lūgt maksājuma apmēra grozīšanu.

Civilprocesa likuma 33.panta pirmā daļa noteic, ka tiesāšanās izdevumi ir tiesas izdevumi un ar lietas vešanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu tiesas izdevumi ir: 1) valsts nodeva; 2) kancelejas nodeva; 3) ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Savukārt atbilstoši šīs likuma normas trešajai daļai, ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir arī izdevumi par pierādījumu savākšanu.

Civilprocesa likuma 44.panta otrā daļa noteic, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji. Saskaņā ar šīs likuma normas pirmās daļas 3.punktu ar lietas vešanu saistītie izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu ir atlīdzināmi to faktiskajā apmērā.

Līdz ar to no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami viņas lietā samaksātie ar lietas vešanu saistītie izdevumi – 43 EUR (par tulkošanas pakalpojumiem). Pilnvaras notariāla apliecināšana nav uzskatāma par ar rakstveida pierādījumu iegūšanu saistītajiem izdevumiem, tādēļ par to samaksātā summa 31,83 EUR nav atlīdzināma.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam — proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Prasība apmierināta daļēji (par 26%), tādēļ, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, no atbildētāja prasītājas labā proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram ir piedzenama viņas lietā samaksātā kancelejas nodeva par liecinieka uzaicināšanu 1,11 EUR (26% no 4,27 EUR; 1.sējuma 69.lapa).

Kopā no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami tiesāšanās izdevumi 44,11 EUR (43+1,11 EUR).

Savukārt no prasītājas atbildētāja labā – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta, ir piedzenama viņa par apelācijas sūdzību samaksātā valsts nodeva 280,19 EUR (74% no 378,64 EUR; 2.sējuma 196.lapa).

Prasītāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, un prasība ir apmierināta daļēji.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasības summa ir aprēķināma no ik mēnesi piedzenamās uzturlīdzekļu summas, t.i. 130,00 EUR. Par vienu gadu tā ir 1560,00 EUR. Tādēļ no atbildētāja valsts labā ir piedzenama no šīs summas saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktu aprēķinātā valsts nodeva 234 EUR.

Lietā ir aprēķināti iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi abu instanču tiesās 26,39 EUR (10,43+15,96 EUR; 1.sējuma 2. un 2.sējuma 200.lapa).

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.pantu, no atbildētāja valsts ienākumos ir jāpiedzen arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai, t.i., 6,86 EUR (26% no 26,39 EUR), bet pārējos nesamaksātos tiesas izdevumus uzņemas valsts, jo prasītāja, kā jau tas norādīts iepriekš, atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Civilprocesa likuma 204.[1] pants noteic, ka tiesa, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu vai par tiesāšanās izdevumu piedziņu, nosaka termiņu, kas nevar būt garāks par desmit dienām, sprieduma labprātīgai izpildei. Līdz ar to pusēm nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš – 10 dienas, sākot no sprieduma stāšanās spēkā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. D/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus 114,00 *euro* (viens simts

četrpadsmit euro) ik mēnesi, sākot no prasības iesniegšanas dienas, t.i. no 2017.gada 6.februāra un līdz 2018.gada 28.februārim, bet no prasības grozījumu iesniegšanas dienas, tas ir, no 2018.gada 1.marta, piedzīt uzturlīdzekļus 130,00 *euro* (viens simts trīsdesmit *euro*) mēnesī līdz mācību pabeigšanai /mācību iestādes nosaukums/, tas ir, līdz 2021.gada 28.maijam, vai līdz pušu materiālā stāvokļa izmaiņām.

Naudas summas pārskaitīt uz /pers. D/, personas kods /personas kods/, bankas kontu Nr./konta numurs/akciju sabiedrībā "Swedbank".

Noraidīt prasību daļā par uzturlīdzekļu 370 euro piedziņu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. D/, personas kods /personas kods/, labā tiesāšanās izdevumus 44,11 *euro* (četrdesmit četri *euro* un 11 centi), naudas summu pārskaitot uz /pers. D/, personas kods /personas kods/, bankas kontu Nr./konta numurs/ akciju sabiedrībā "Swedbank".

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, /pers. C/, personas kods /personas kods/, labā valsts nodevu 280,19 *euro* (divi simti astoņdesmit *euro* un 19 centi).

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 234,00 *euro* (divi simti trīsdesmit četri *euro*).

Valsts nodeva ieskaitāma Valsts kases kontā LV55TREL1060190911200, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22 un datus lietas identificēšanai.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,86 *euro* (seši *euro* un 86 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi kontā – saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR: 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods: TRELLV22, konta Nr. LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, norādot datus lietas identificēšanai.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma pasludināšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un atbildētājam samaksājot drošības naudu 300 *euro* (trīs simti *euro*) Augstākās tiesas depozīta kontā – saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods: F22010010, norādot personas datus.

Spriedums sastādīts 2019.gada 18.martā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Stivriņš

Tiesnese L.Mežale

Tiesnese V.Sokolova